

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háború hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 Haney utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Amorositás kényszerítés visszafizetés
 vagy megfizetésére nem vállalkozunk.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes szám 600 8 1112.

NAGYVÁRAD, október 18.

Püspökünk körlevele Rákócziról.

Nemzeti történetünk tündöklő alakja II. Rákóczi Ferenc vezérlelő fejedelem és bujdosó társai hamvai hazaszállítása alkalmából egyházmegyénk főpásztora a következő emelkedett szellemű körlevelet intézte papjaihoz és híveikhez:

Közeledik a nap, midőn király és nemzet összhangzó elhatározásából a magyar nemzetnek régi, lelke mélyén mindenkor hiven ápoló óhaja teljesül. Bujdosó társai kíséretében visszatér a haza szent földére II. Rákóczi Ferenc fejedelem, drága hamvaiban is éltető erőt hozva a hazafias érzelmeknek, ő, ki a mély valóság által megszentelt önzetlen, eszményi honszeretetnek példaképe, mert a hazáért mindenét töláldozá.

Érkezését szívének meleg szeretetével, a kegyelet pompájával várja az ország.

A kegyeletnek megnyilatkozása kétszeresen indokolt a nagyvárad egyházmegyében, melynek jelentékeny része II. Rákóczi Ferenc fejedeleméhez tartozott.

Ennélfogva elrendelem, hogy f. hó 29-én, a kassai temetés napján, a székes-egyházban és egyházmegyém minden ple-

bániai templomában II. Rákóczi Ferenc fejedelemért lehető fényes ünnepélyes requiem tartassék, mely után az összes harangok félóránig szóljanak.

Az ünnepélyes gyászistentiszteletre a hatóságok mindenütt meghívandók.

Elrendelem továbbá, hogy a fentjelzett napon a hatóságom alatt álló összes iskolákban az előadások szüneteljenek, a tanuló ifjuság a gyászistentiszteleten részt vegyen s ez után lehetőleg minden iskolában a nap jelentőségéhez mért ünnepély rendeztessék, melynek keretében az ifjuság II. Rákóczi Ferenc vallásos és hazafias erényeinek követésére buzdítassék.

Szmrecsányi Pál,
 várad püspök.

Emléktáblák a kibujdosottak külföldi sírjai fölött.

Szent Benoitban a lazaristák galatai kolostorában a Rákóczi-emléktábla betalazása már készen van. A Rákóczi aranyozott reliefsével diszes, kitűnően sikerült emléktáblán latin nyelvű felirat van, amelynek magyar fordítása a következő:

A dicső emlékezetű Rákóczi-ház
 Nyugvó helyét szolgált e szent hely
 Hol az igazak álmát aludták

II. Rákóczi Ferenc Magyarország vezérlelő és Erdély
 Választott fejedelme † Rodostón 1735. ápr. 8.

Magyarország szabadságának halhatatlan
 Érdemű, magasztoslelkű védelmezője és
 Szomorú bujdosásában is holtáig nagy és hű fia
 és

Az ő dicső anyja, ama hőslélekű és
 Virilis animi mulier

Sexus sui ac saeculi gloria

Celsissima domina *Helena Zriniana*

Zriniae atque Frangepaniae stirpis decus
 ultimum

Thököly principis uxor, olim Rakocii

Utroque digna coniuge † Nicomediában 1703.
 febr. 18.

továbbá fia

Rákóczi József herceg, kinek életét 1738. nov. 10
 Szakasztá le a halál Cernavadán

és

Székesi gróf *Bercsényi* Miklósné

szül. gróf *Csáky* Krisztina

Előkelő és kegyes urnó

† Rodostón 1723. ápr. 25.

Miglen I. Ferenc Iósef Magyarország agg királya 1904. ápr. 18-án kelt nagylelkű elhatározásával, teljesítvén hű magyar nemzetének ismételt kifejezett közóhaját, e drága tetemek hazájukba szállítását legkegyelmesebben elrendelte.

Hirdesse ez emléktábla a magyar király és nemzete együttérzését s legyen kifejezése a magyar nemzet hálájának a főtitisztelendő lazarista congregatio iránt, mely e tetemeket, francia hűséggel és becsülettel megőrizvén, a magyar nemzetnek készséggel átengedte.

A kitűnően sikerült emléktábla szobrászati része Darázs János művészi vésőjét dicséri.

A rodostói emléktábla, amelyet a hazahozandó ereklyék helyébe felállítottak, már most teljesen elkészült. A tábla diszes márványlap

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Irgalmas cselekedet.

Maizeroy.

— Képzeld, nagymama, épp most írja André, hogy a szerelem szárnyán tér vissza hozzánk. Azért mondon ezt meg jó előre, nehogy a szokatlan térfihang megijesszen.

Az öreg, vak asszony összeresztent s mosolyra kényszerítette az ajkát. Keze az unokája kezét kereste:

— Miért oly torróak ujjaid Gita? — kérdezte. — Miért fátyolos a hangod? Ne csalj meg gyermekem. Nekem mindent megmondhatsz. Az orvos előkészített halálomra s azért hívtad vissza a férjedet, hogy befogja világtalan szememet.

— De, grand mére, hogy gondolsz ilyet? Három hét múlva a karomra támaszkodva sétálsz majd a terraszon.

— Szép, hogy vigasztalsz. De komoly ok nélkül André nem jönne vissza.

— Hisz csak az autói-i versenyekre ment!

— Igaz, elfelejtettem. — Aztán halkan

folytatá: — Ne csalj meg, Gita. Igazán oda utazott?

Gita szinlelt felháborodással kiáltott fel:

— Ezt a bizalmatlanságot nem vártam tőled, grand mére.

— Bocsáss meg, gyermekem. Idegenek keltették fel gyanúmat. Mérget csepegtettek a lelkembe. Gonosz nyelvek azt mondták, hogy a férjed méltatlan hozzád, hogy megbántott...

— Hihetetlen rágalmak!

— Rágalmak? Igazán mondd? Még mindig oly boldogok vagytok, Gita?

A fiatal nő a szűz képére nézett, mely a haldokló ágya fölött függött s aztán szilárdan mondta:

— Aznap, mikor megáldottad házasságunkat, megvetted a boldogságunk alapját. Épp úgy szerettük és becsüljük egymást ma is, mint abban a szent pillanatban.

— Oh, Gita, nehéz terhet vettél le a szivemről! De mondd, miért nem visleled a jegygyűrűdet? Hiába keresik kezeim az ujjadon.

— Mézesheteink többi kedves emlékei között őrzöm azt. Most nem divat a jegygyűrűt az ujjon viselni, legfeljebb az órálánccon.

— Ah, mennyivel jobbak voltunk mi!

— Igazad van, grand mére, de most már pihened kell! Aludj egy órácskát, mig André megjön, én melletted maradok.

Gita csendesesen ült helyén s gondolatban átélte újra életének legrettene tesebb óráját, amikor kimondták a halálos ítéletet nagyanyja fölött s ő kocsiba vetve magát, felkereste a courcelle-utcai büntanyát, amelyet Rhonel André otthonának nevezett, a mióta őt elhagyta. Hónapok óta először állt újra szemközt az urával s tekintete azt látszott kérdezni tőle:

— Azért jössz, hogy megint valami féltékenységi jelenetet rögtönözzél, vagy pedig tör van a köpenyed alatt!

Ő pedig így szólt hozzá:

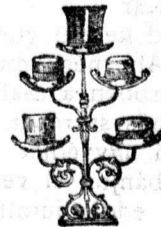
— Felejtse el egy órára azt az áthidalhatatlan örvényt, mely bennünket egymástól elválaszt. Rosszindulatu emberek elárulták grand mérenek titkunkat s ujjab és ujjab kifogásaimat nem teszi el. Segítsen rajtam, jöjjön oda a haldokló ágyához, mondja neki, hogy nem vagyok elhagyatott s hogy ön meg fog védelmezni az életem át. Talán nyugodtabban hal meg akkor.

Az öreg nő felnézett a párnán.

PEAFFE KÁLMÁN

ajánl m gbizható minőségű kalap különlegességeket izléses uj formákban

Szigoruan szabott árak mellett.

amelyen aranybetűkkel a következő felirat van bevésve:

E szentelt helyen nyugodtak haló poraikban 1904. december 4/17-ig II. Rákóczi Ferenc Magyarország vezérlő és Erdély választott fejedelmének

holtukig hű fő emberei: székesi gróf *Bercsényi* Miklós fővezér és fejedelmi helytartó. † 1725. november 6. Galánthai és fraknói gróf *Esterházy* Antal tábornagy † 1722. augusztus 10.

Szarvaskendi *Sibrik* Miklós főudvarmester † 1735. október 7.

míglen I. Ferenc József Magyarország apostoli királya 1904. április 18 án kelt nagylelkű elhatározásával, teljesítvén hű magyar nemzetének ismételtén kifejezett közóhajtát, e drága tetemek, hazájukba szállítását legkegyelmesebben elrendelte.

Hirdesse ez emléktábla a magyar király és nemzete együttérzését és legyen kifejezése a magyar nemzet hálójának, Rodostó görög metropolitája és egyházközsége iránt, mely e tetemeket hiven, becsülettel megőrizvén, készséggel átengedte.

Thököly Imre *iszemdi* sírja fölé emlékbelszék épül és *Thököly* platánjának árnyékában áll. Az obeliszék homlokzatán, amely a temető útjára néz, *Thököly* cimere van vésve és a következő felirat van bronzba öntve:

E szentelt helyen taáltak nyugóhelyre 1705. szeptember 13. — 1904. december 9/22-ig A küzdelmekben, keserű megpróbáltatásokban oly gazdag életű vitéz kézmárki *Thököly* Imre Felső-Magyarország és Erdély fejedelme haló porai

Míglen I. Ferenc József Magyarország apostoli királya 1904. április 18 án kelt nagylelkű elhatározásával, teljesítvén hű magyar nemzetének ismételtén kifejezett közóhajtát, e jeles emlékü fejedelem tetemének, hű neje, a hőslékü *Zrínyi* Ilona fejedelem hamvaival együtt, hazájukba szállítását legkegyelmesebben elrendelte. Hirdesse ez emléklap a magyar király és nemzete együttérzését s legyen kifejezése a ma-

— Ki az? — kérdezte.

— André megjött, grand mére.

Aztán zajos örömet színelve ment a férje elé.

André az ágy elé térdelt:

— Itt vagyok megint, kedves öreganyám!

A beteg felemelte két kezét. Az egyiket az André, a másikat pedig unokája fejére tette.

— Szeressétek egymás . . . — suttogta.

— André, vigasztald a feleségedet! . . . Te pedig — a jeggyűrűt . . .

Az óra egynegyed hatot ütött. Az öreg Fléjos grófné halálküzdelme véget ért. A házaspár felkelt az ágy mellől s szertartásosan üdvözölte egymást.

— Van még szüksége reám? — kérdezte Rhonel.

— Nincs, köszönöm.

André meghajolt s lassan az ajtó felé ment.

Gita elfordította a fejét s a könnyeit törölte.

A küszöbön Rhonel egy pillanatra megállt, visszanezített s azt suttogta:

— Kár . . .

Majd keserű gunnyal felelt:

— Ah, még mindig szentimentális? Jó; legyen. Ebben a családi melodrámban eljátszom a hős szerepét. De ellenszolgálatot kérek. Vegye rá ügyvédjét, hogy a válópörben tisztességesen bánjon el velem . . .

Gita eddig jutott gondolataiban, mikor a szobalány belépett s halkán sugta:

— Rhonel ur van itt.

gyar nemzet hálójának *Ismid* örmény érseke és egyházközsége iránt, mely a hamvakat hiven, becsülettel megőrizvén készséggel átengedte.

Az obeliszék hátsó oldalán Magyarország cimere diszlik és egy bronzlapon a magyar fölirat örmény fordítása van. Ez utóbbit az *ismid* örmény püspök kérte.

E sírok üresek lesznek, de a feléjük helyezett emlékek hirdetni fogják a magyar nemzet kegyeletét s megtöltik az idegenek szívét tisztelettel a magyar nemzet és elhunyt nagyjai iránt.

Uj főrendek. A magyar minisztertanács előterjesztésére ő felsége *Szabó* Miklóst, a kúria nyugalmazott elnökét, továbbá *Benczur* Gyula festőművészt és *Miklós* Ödön volt államtitkárt élethossziglan a főrendiház tagjaivá nevezte ki. Kinevezésüket a hivatalos lap tegnapi száma hozta.

Uj főispánok. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király *Kelemen* Béla orsz. képviselőt Csongrád vármegye és Szeged szabad királyi város, *Kubik* Bélát pedig Borsodvármegye főispánjává nevezte ki, Csongrád megye volt főispánját, *Csathó* Zsigmondot pedig ezen állásától felmentette.

Minisztertanács. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt a budavári miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, melyen az összes miniszterek résztvettek. A tanács foglalkozott a most már állandóan ülésező parlament foglalkoztatása kérdésével, majd megállapították a benyújtandó Rákóczi-törvény indokolását, amelyen a miniszterelnök tegnap egész nap dolgozott. A törvényt aligha fogja e héten a Ház elé beterjeszteni a kormány. Az indokolás kidolgozása ugyanis nagy gondot igényel és a miniszterelnök hír szerint azt a királynak is előzetesen be fogja mutatni. Legalább evvel hozzák összefüggésbe a N. Fr. Pr. azt a hírt, hogy *Wekerle* legközelebb Bécsbe utazik. Nyilván, hogy személyesen mutassa be ő felségének az indokolást.

Pártok értekezlete. E hó 19-én a képviselőház összes pártjai este értekezletet fognak tartani, melyen az iparfejlesztésről szóló törvényjavaslatot tárgyalják meg. A nemzeti-ségi pártok ma tartották összejevetelt, hogy határozzanak követendő maguktartása felől.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen *Apponyi* kultuszminiszter fog válaszolni több hozzá intézett interpellációra, azután *Mikszáth* Kálmán összeférhetetlenségi ügyében fog itélkezni a Háznak külön e végből az ülés elején megválasztandó bizottsága.

A delegációk ülése. A N. Fr. Pr. a delegációk közlő tanácskozásáról irván, a tanácskozások megkezdése határnapjától november hó 24-ét jelöli meg. Evvel kapcsolatban azt írja, hogy a jövő hónap második felében a király Gödöllőre utazik hosszabb tartózkodásra, ahonnan az államügyek intézésére időközönként a budavári kir. palotába hajt. E szerint a király prágai utja egyelőre elmarad.

A kormány és a totalizátor. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter — mint értesülünk — leiratot intézett a Magyar Lovaregylet igazgatóságához, melyben közölte, hogy november végén a totalizátorkérdésben ankétet

tart. A Lovaregylet közgyűlése december 8-án lesz s a két időpont azért esik ilyen közel egymáshoz, hogy az ankét álláspontjával a közgyűlésen foglalkozhassanak.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma d. e. ülést tartott, melyen a szabad tengeri hajózásról és a külkereskedelmi tudósításról szóló javaslatokat tárgyalta. — A munkásügyi bizottság holnapra kitűzött ülését későbbre halasztották.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Tegnap délután tartotta a városi törvényhatóság a rendkívüli közgyűlést, mely az általános csatornázási szabályrendelet megvitatása tárgyában volt összehívva. Ez a régen megoldásra váró ügy még most sem lett teljesen eldöntve, amennyiben az ügy pénzügyi részét visszaadták a tanácsnak, hogy a pénzügyi bizottsággal tárgyalassa a kérdést és arról a legközelebb egy helyes megoldási tervet nyújtson a közgyűlés elé.

Három órakor a főispán megnyitotta az ülést a tárgyat felolvastatta és ezzel kezdetét vette a három óráig terjedő vita.

Legelőnek *Adorján* Emil dr. szólt a tárgyról. Mindenek előtt elismeréssel nyilatkozik a tanácsnak, hogy a közgyűlésen már egy kész szabályrendeletet terjeszt elő és így annak tárgyalását jóval megkönnyítette. Két szempontból kíván a tárgyról szólani. Technikai és pénzügyi szempontból. Mindenekelőtt indítványozza, hogy az elkészített szabályrendeletből az első pont töröltessék.

A töröltetni javasolt pont az, melyben a kettős csatornázási rendszer szerinti építés szerint lesz a váradi csatornázás foganatosítva.

Nem fogadja el a kettős csatornázási rendszert, mert az év nagy része tapasztalat szerint száraz és így a második csatorna, mely az elővizeteket vezetné le, csak időszakonként működne. Egy nagyobb méretű egyes csatorna sokkal jobban megfelelne a városnak. Ez utóbbi már csak azért is jobb, mert kevesebb befektetéssel jár és tisztántartása könnyebben eszközölhető.

Pénzügyi szempontból pedig a szabályrendeletben felhozott csatornázási adó helyett a víz díjak telemelését javasolja.

Rimler Károly polgármester *Adorján* indítványát nem tartja elfogadhatónak. A kettős csatornázásra vonatkozólag megemlíti, hogy a szabályrendelet műszaki férfiak véleménye alapján készült, tehát mi laikusok azt kellőleg elbírálni nem tudjuk. A csatornázási adó eltörlesztés szintén nem fogadhatja el, mivel a jelenlegi vízdíjak kivételénél nagy igazságtalanságok történtek, mely különösen a kereskedőkre igen hátrányos. Az újabb vízadóemelés tehát legjobban egy oly társadalmi osztályt sújtana, mely mondhatni legkevésbé van érdekelve. Kéri a szabályrendeletet általánosságban elfogadni úgy, hogy az esetleges módosításokat a részleteknél tárgyalják.

Köszegi József főmérnök ellene van *Adorján* indítványának. Részletesen fejtegeti a szabályrendelet minden tételét. Leírja a csatornázási tervet kivételének főbb módosításait. Kifejti, hogy a csatornázás, melyet most teljesítenek nem egy két évre, hanem Nagyvárad jövő nemzedékének részére is készül. Megemlíti, hogy a 1895-ben készült csatornázási tervet igen hiányos. Így az akkori tervzetben nincs említés téve arról, hogy a levezetett szennyvizet megtisztítsák és csak így bocsássák a Körözsebe.

Ez pedig igen fontos, mivel a Körözse nem képes a Nagyváradról kikerülő szennyvizet fel dolgozni.

A csatorna építés költségeiről beszél ezután. A csatornázási tervzet kivitele a szabályrendelet szerint 3,200,000 koronába kerül. Ez összeg fedezetet talál azáltal, hogy az általános csator-

názást a város fizeti és a magán házakhoz bevezetett csatornákért a háztulajdonosok 3 százalékat adóznak.

A fenti összegbe fel van véve a rendszeresítendő egy mérnöki és egy csatorna felügyelői állás, valamint a tisztító személyzet javadalmazása is. Az adó emelésre vonatkozólag megemlíti, hogy az nem lesz nagy teher a városra, mivel Nagyvárad folyton fejlődik és a felmerülő kiadásokat kibírja. Felsorolja, hogy a Páris-patak rendezése 301,000, a Pece 296,000, a Porond 261,000 koronába kerülnek.

Megemlíti, hogy a csatornázási munkálatoknál először is a Pece és a Páris-patak rendezését javasolja végrehajtani, mivel ez által a város mintegy 120.130 koronát takarít meg. E megtakarítás a megázott csatornákból kikerülő földnek a két folyóba való hordásából származnék. Kéri a szabályrendelet elfogadását.

Balogh Dóme javasolja, hogy a szabályrendelet egész terjedelmében adassék vissza a tanácsnak. A csatornázási adó kivételénél igen méltányosnak találná, ha nemcsak a háztulajdonosok, de a lakók is hozzájárulnának a kivétel adóhoz.

Berkovits Ferenc dr. Szükségesnek találja a szabályrendelet mostani tárgyalását és pedig közegészségi szempontból, azért a Balogh indítványát nem fogadja el. A pénzügyi kérdésre vonatkozólag javasolja, hogy a csatorna építéshez a kormánytól kérjenek segítyt. Továbbá a lakók is viseljék a megadótatást. Kéri, hogy a pénzügyi kérdésekre vonatkozó tervezet adassék vissza a tanácsnak, egy megfelelő tervezet kidolgozása végett. A szabályrendelet többi része azonban fogadtassék el.

Halász Lajos dr. Berkovits indítványát fogadja el.

Hoványi Géza dr. Berkovits indítványát ő is elfogadja. Helyesnek találná, ha a közgyűlés általánosságban elfogadná a kidolgozott szabályrendeletet és a pótlásokat később venné be a tervezetbe.

Czeplédi Jeremiás a csatornázást az egész városra egyszerre kéri teljesíteni.

Rimler Károly a szabályrendelet elfogadását javasolja.

Schwartz Ferenc nem fogadja el az előadást.

Ragány János a javaslat tárgyalását vitatja az esetleges módosításokkal pénzügyi szempontból.

Ezek után Adorján a vízdiij fejmelésére tett javaslatát visszavonta és Berkovits indítványát fogadta el. Itt azonban megjegyzi, hogy a kisebb lakások megadótatását már most ellenzi.

Bozóky Béla a tervezett csatornák méreteit kicsinynek találja.

Köszeghy a csatornák méreteinek megfelelő voltát vitatja.

Moskovits József dr. a pénzügyi kérdések megoldását találja fontosnak.

A hosszú vita lezajlása után a főispán szavazás alá bocsátotta a kérdést.

Szavazás alá bocsátott Berkovics indítványát, mely szerint a szabályrendelet 35 §-a általánosságban fogadtassék el és a pénzügyi kérdésekre vonatkozó §§-ok adassanak ki a tanácsnak egy megfelelő javaslat kidolgozása végett, a közgyűlés 23 szavazattal 13 ellenében elfogadta.

Ezután következett a szabályrendelet említett pontjainak részletes tárgyalása, melyet kisebb módosításokkal a közgyűlés elfogadott.

Nem meggyőződés, hanem immunitás.

A képviselőház mentelmi bizottsága ülést tartott a minap. A mentelmi bizottság előadója a szorgalmas és lelkiismeretes és pártatlan szigorú Kálóssy József, aki megszokta még törvényszéki bíró korából, hogy az aktákat pontosan át kell tanulmányozni, a felhozott érveket szigorúan mérlegelni és annak megfelelőleg részrehajlatlan ítéletet mondani.

A mentelmi bizottság tehát összeült és Kálóssy József egymásután adta elő az ügyeket és olvasta fel az aktákból a panasz tárgyát.

— Minthogy nevezett képviselő a választás alkalmával mikor meghallotta, hogy ami táborunkból is átjárnak az ő választói közé, azzal biztatta választóit, hogy: ha ide meri tolni a pofáját valaki a másik pártból, azt üssétek agyon! — Ennélfogva lázítás és izgatásért fogjuk perbe a képviselőt és kérjük mentelmi jogának felfüggesztését.

Kálóssy József mély meggyőződés hangján ajánlja a bizottságnak, hogy a képviselőt ezek alapján okvetlen ki kell adni.

— De hova gondolsz Józsi? — nevetnek a képviselők. Nem szabad őt kiadni.

— Hiszen lázítás és izgatás ténye forog fenn, — hűledezik Kálóssy.

— Ördögöt lázítás. Politikai zaklatás, semmi egyéb. Még az volna szép, hogy a más kortesei járnának be a mi tanyánkra.

Kálóssy lehülve törülgette a pápaszemét és elővette a többi aktákat. Tíz esetben kilenc képviselőt ajánlott fejvesztésre, — azaz pardon immunitásának felfüggesztésére, de a bizottság mindannyi szor leszavazta. Mikor vége volt az ülésnek, Kálóssy összecsomagolván aktáit, rezignáltan mondá:

— De hiszen így nekem le kell mondanom az előadói tisztről, mert nem az én meggyőződésemet képviselem.

— Üsse kő a meggyőződésedet — nevetnek a képviselők, nem meggyőződésről, hanem immunitásról van szó, te pedig csak add elő majd nyugodtan — ami meggyőződésünket.

Feldölt mozdony.

Tegnapelőtt délután csaknem halállal végződött baleset történt *Mesztelegd* község határában.

Az esetről tudósítók a következőket jelentik.

Gróf *Zichy* Vladimír birtokán a nyár folyamán iparvasutat építettek, mely a faszállítást lett volna hivatva lebonyolítani. Az iparvasut Szurdok kopacseli nevet viselte. A vágányok elkészítésére *Prezburg* Mór vállalkozó lett szerződöttev.

Az iparvasut vágányait a száraz nyári időszak folyamán rakták le. Es most az utóbbi háromhet alatt történt nagy esőzések a vágány alatti töltést erősen átáztatták. A szél, mely az esőzést követte, de meg különösen az utóbbi meleg napok az uttestet felszárították.

A vágány menete úgy esik, hogy a déli oldala erősen ki van téve a nap hevének, míg az északi oldal hegyek mellett megy el, és folyton árnyékban van és a szél szárító erejétől meg van védve.

Az uttest most készült el és annak felülvizsgálatára, illetőleg műtanrendőri bejárásra *Szamarjay* hajózási és vasuti főfelügyelő, továbbá *Kovács* Ferenc, és *Bakos* Márton mérnökök tegnapelőtt kiszállottak.

A bejárás tegnapelőtt délután vette kezdetét. A mozdonyon, mely által a bejárás történt volna 5-en voltak. A fenti mérnökök és 2 vasuti alkalmazott.

A mozdony alig haladt 100 méter távolságot, mikor az uttest északi része süllyedni kezdett. E süllyedést a mérnökök nem vették észre. A menet tovább tartott.

Mintegy 120 méter távolság után, mikor a mozdony teljes sebességgel haladt, az északi rész erősen süllyedt. A gépet megállítani nem lehetett. A mozdony erős zakatolással robogott, mikor a mozdonyvezető elkiáltotta:

— Süllyedünk! Ugorjék ki mindenki.

Már akkor a mozdony fél oldala erősen le volt süllyedve. A mérnökök látva a veszélyt mindnyájan egyszerre akartak kiugrani. *Bakos* mérnök, aki legszélről állott kiugrott és oly

szerencsétlenül ugrott ki, hogy karján igen súlyos sérülést szenvedett.

A következő percben bekövetkezett a mitől rettegetek.

A mozdony hirtelen felborult. A mérnökök és a két alkalmazott a földre zuhantak. A kiesettek a mozdonyvezető kivételével mindnyájan megsérültek.

Az eset után a járástfőszolgabíró azonnal kiszállott a helyszínére és az esetről jegyzőkönyvet vett föl. Tegnap szállott ki *Szegedy* Lajos helyettes vizsgáló bíró a helyszínére, ahol egy a törvényszék, mint az építettő részéről egy egy szakértő is megjelent.

A helyszini tárgyalásról felvett jegyzőkönyv alapján megindított eljárást folytatni fogják.

Előfizetési felhívás.

Uj évnegyed küszöbén állunk. Tizenkét esztendő multunk folyamán a fejünk fölött elsuhant éveknek soha egyetlen egy szakát sem köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a becsületes küzdelem munkasikerének oly erősítő öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A pozitív alkotások korszaka következett el a liberális éra jogfeladó kormányzata után. Az alkotó munka sikerében osztozni kell Magyarországnak keresztény közvéleményének is.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a magyarok Istene próbára tette a mi hűségünket s most a megaláztatások után lélekben megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet különböző csatasaiban megállották helyüket. Mi tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk nemcsak közönségünk ragaszkodása s kivált az újkorszak örömnapjaiban megnyilatkozó szimpátiája igazolja, hanem a közéletnek, főként a keresztény megújulás vesződséges munkálkodásával előkészített hatalmas etikai nivó emelkedése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják, ma a közélet méltó, igazi vezérei s akik a fórumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik a melyekért a mi sajtónk munkáit valaha ömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a régiak vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Valljuk, amit *Prohászka* Ottokár székesfejevári püspök ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missiót lelkünk egész idealizmusával; legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen betölteni igyekszünk.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt s a keresztben tulipánkoszoru.

Fegyvereink a régiak. Nyílt sisakkal küzdünk, a *tisztességes harc modorában*. Szenzációkat nem hajhászunk. Pletykákban nem utazunk. Személykultuszt nem üzünk. Sem mások gyöngéiből hasznot nem huzunk. Elszánt harcunkban joggal számítunk a becsületes, hithű hazafias katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására*.

Felhívjuk előfizetőink figyelmét ehelyütt is arra a kedves meglepetésre, melyben a Tiszántul Naptárával lapunk minden előfizetőjét karácsonyra részesíteni fogjuk, még azokat is akik csak most az utolsó évnegyedben lépnek előfizetőink sorába. A Tiszántul Naptára nemes és kedves szórakozást fog nyújtani szépirodalmi

résében előfizetőinknek, hasznos tájékoztató lesz és összefoglaló tárgyilagossággal történetét adja az 1906-ik év mozgalmainak és eseményeinek.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek, valamint az esetleges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

A »TISZÁNTÚL« szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

* **Egyházmegyei kinevezés.** Gróf Ferenc, gyulai prépost plébánosnak Szent Lászlóról nevezett kispripost, nagyváradai kanonok, debreceni plébánossá történt kinevezésével a gyulai plébánia üresedésbe fog jönni, ha az új prépost kanonok Nagyváradon történendő beiktatása után elfoglalja a debreceni plébániát. — A gyulai plébánia betöltéséig most dr. Szmezsányi Pál, megyés püspökünk a gyulai plébánia ügyvezetéséről ideiglenesen is gondoskodik, amennyiben, kinevezte Bogdánffy Géza gyulai szénior káplánt ideiglenes adminisztrátorrá.

* **Magyar politikusok Angliában.** A Hungary című Budapesten megjelenő angol lap jelenti, hogy a jövő év június havában a magyar közélet vezető tagjai viszonzni fogják az angol Eighty-klub látogatását. Az utazásban számos képviselő is részt vesz.

* **Kérelem a miniszterhez.** Özv. Hepperli Józsefné a volt városi vámenőr neje a város határozata ellen kérelemmel járult a belügyminiszterhez, hogy ügye felülvizsgáltassék. A miniszter e kérelmet tegnap a város közönségének küldte le.

* **Biciklisták jelző kürtje.** Megirtuk annak idején, hogy Knauer Nándor arra kérte a város rendőrkapitányságát, tiltaná el a kerékpárosokat a jelző kürt használatától. A város főkapitánya Knauer kérelmét elutasította. Az elutasító határozatot, mint értesülünk most Knauer megfellebbezte. A felebbezéssel a városi tanács, mint másodfokú hatóság legközelebb foglalkozik.

* **A városi gyámpénztár.** A belügyminiszter tegnap körrendeletet bocsájtott ki valamennyi törvényhatóság részére, melyben felhívja a törvényhatóságokat, hogy a gyámpénztárak tartalékalapjainak mikénti állásáról dec. 15-ig jelentést tegyenek.

* **Az alkohol ellen.** Heves vármegye most igen üdvös mozgalmat indított, mely a folyton romló erkölcsi viszonyokat van hivatva gyökeresen orvosolni. A vármegye elhatározta ugyanis, hogy az italméréseket vasár- és ünnepnapon nem fogja engedni, hogy nyitva tartassanak. E napokon szokott történni ugyanis a legtöbb verekedés és tivornya, mely folyton nagyobb arányokat kezd ölteni. A megindított mozgalomról Heves vármegye a társörvényhatóságokat is értesítette.

* **Templomi gyűjtés a tüdőbetegek szanatóriumára.** Szmezsányi Pál püspök

elrendelte, hogy halottak napján az egyházmegye minden plébánia templomában gyűjtést rendezzenek a József kir. hercegről nevezett tüdőbetegek szanatórium egyesülete javára.

* **Virághullás.** Mosolygó, verőfényes őszi napon szerető szülei köréből a halál elragadott egy ártatlan gyermeket. Mint részvétellel értesülünk, Pázmány János nyomdai művezető kis leánykája Elvira Margit életének első évében tegnap elszenderült az Urban. Temetése ma d. u. 4 órakor lesz a Vitéz-u. 16. sz. gyászszobából.

* **Felolvasó esték Debrecenben.** A boldogult Wolafka püspök kezdeményezte felolvasó estéket igen dicséretesen föllelevení az ős beálltával ez estéket rendező bizottság. E bizottság az elhunyt püspök után is méltó elnököt választott dr. Jászay Rezső római kath. főgimnáziumi igazgató személyében, kit nagy tudománya, gyönyörű előadó képessége, agilitása s megnyerő modora egyenesen praedestinál a társadalmi tevékenység vezetésére. A felolvasó estéket rendező bizottság kedden tartotta első ülését Jászay Rezső dr. elnöklése alatt. Ezen az ülésen elhatározták, hogy az első estélyt október hó 25-én, a jövő héten csütörtökön fogják megtartani. A megnyitó beszédet dr. Jászay Rezső elnök tartja. Az első estélyre lejön Budapestről Siegmeth Károly is, aki vetített képekben mutatja be Magyarország legvadregényesebb vasutvonalát. Az első estén lesz ezenkívül szavalt, dal és zene szám is. A felolvasó esték iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánul. Mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az összes ülőhelyeket kibérelték a róm. kath. főgimnázium dísztermében, hol a magas nívón álló estéket tartják. A rendezőség, hogy valamennyire segísen a közönség igényének kielégítésén, az álló helyet felére redukálja és így pár sor újabb ülőhely lesz. Ezeket azonban estélyről-estélyre adják ki az érdeklődőknek.

* **A révi hid.** Már régebben megemlékeztünk arról, hogy a révi összekötő megyei hid egyik gerendája letört és a forgalom megakadt. A főmérnök most jelentette az alispánnak, hogy a letört gerendát pótolta, azonban a hid ujonnan leendő felépítését javasolja, mivel a szükséges javítások oly összegeket emésztenek fel, melyekből egy teljesen új hid is felépíthető és az állandóan javított hid még mindig nem biztosítja a közönséget a felől, hogy azon a közlekedés veszélytelen.

* **Hamis Bihari képek.** Az elhunyt festőművész, Bihari Sándor képeinek leltározását tegnap folytatta a képművészeti társaság, miközben szenzációs felfedezésre jutott. Kitűnt ugyanis, hogy 280 képet a sok közül nem Bihari szignált. Kérdőre fogták erre Bihari özvegyét, aki bevallotta, hogy a képek alá ő hamisította férje szignaturáját. Most a már leltározott képeket újra gondosan megvizsgálják.

* **Megégett gyermek.** Kólyról tudósítunk borzalmas szerencsétlenségről ad hirt, mely a szülők gondatlanságának eredménye. Szász József és felesége tegnapelőtt egyik szomszéd községbe mentek szüretelni. Odahaza egy 6 éves és egy másfél éves gyermeket hagytak. A gyermekek az egyedülletet felhasználták és a kertbe mentek ki, a hol egy szalma boglyába lyukat vájtak, melybe a másfél éves kis leány bele bujt. Ez alatt 6 éves bátyja a szalmakazalt felgyújtotta. A tűzben égett meg a kis leány is. A fiu testvére tűzhalálát látva menekült. A tűz átsapott az istállóra, innen a lakóházra és elhamvasztotta az épületeket. Mikor a szülők haza érkeztek elpusztulva találták az egész portát és megszenesedve kicsi gyermeküket. A gondatlan szülők ellen megindították az eljárást.

* **Zubriczky Aladár kinevezése.** Egy ízben már hirt adtunk róla, hogy ő felsége a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Zubriczky Aladárt, az esztergomi theologiai intézet tanárát és egyetemi magántanárt, a budapesti tud. egyetem hittudományi karán az alapvető hittani tanszék nyilvános rendes tanárává nevezte ki. Ezt a kinevezést most közli a hivatalos lap tegnapi számában.

* **Rákóczi-fák.** A nagyváradai tanítótestület tegnap beadványt intézett a városi tanácshoz. Beadványában tudatja a tanácssal a testület, hogy a Rákóczi-ünnepély programjába »Rákóczi fák« ültetését is felvette. Kéri a tanácsot, hogy a város cser- vagy tölgyfacsémetéket ajándékozzon a testületnek.

* **Uj palota a Fő-utcán.** A mi folyton épülő körözpárti Párizsunk ismét gazdagabb lesz egy palotával. Tegnap ugyanis Gerliczy Ferenc báró kérelmet intézett a városi tanácshoz, hogy mivel a Fő-utca 53. szám alatt egy kétemeletes palotát akar építtetni, az erre vonatkozó engedélyt adja meg. Az új palota a tervrajzból itélve igen izlésesnek és csinosnak készül. Az építést Sztarill Ferenc váradai műépítő vállalta.

* **Leesett a toronyról.** Szilágycsehiből jelenti tudósítónk: Ma délután a református templom tornyának javításánál egy bádogos legény az állványról leesett és szörnyet halt.

* **Feleséggyilkos belügyminiszteri díjnak.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A rendőrség ma az ügyészség megkeresésére letartóztatta Filipp Károly 32 éves belügyminiszteri díjnokot, aki azzal van vádolva, hogy feleségét agyonverte. Az eset előzményei a következők: Ez év január 9-én Filipp elment dr. Schulmeister Károly orvoshoz és arra kérte őt, hogy jöjjön azonnal nagybeteg feleségéhez. Midőn az orvos Filippnek Ács-utca 4. számú lakására ért, a díjnok feleségét halva találta. A törvényszéki boncolás során megállapították, hogy Filippné nem mult ki természetes halállal. Testét zuzódásokból eredő sebek borították. A férj azt állította, hogy neje epileptikus roham alkalmával agyonzuzta magát. Filipp azóta újra megnősült.

A napokban Filipp új sógora, Csantinger Károly megvallotta, hogy Filippné a férje verte agyon. Csantinger előadása szerint Filippné alkoholistá volt és férje minden keresetét elitta, miért is férje gyakran ütötte-verte. Január 9-én Filipp az asszonyt, aki Csantingernek ugyanabban a házban levő lakásába menekült, hajánál fogva behuzta a saját lakásába és ott vassbottal addig verte, amíg kiadta a lelkét. Ezen teljelentésre Filippet letartóztatták.

* **Zavar a villamosvilágításban.** Tegnap este a villamos gép főtengelye eltört, amiért a város villamos lámpái kialudtak egy időre. A színházban is sötét lett rövid időre.

* **A köpenicki rablás.** Berlinből jelentik, hogy a köpenicki rablónak még mindig semmi nyoma. A belügyminiszter részletes táviratot küldött a császárnak. A miniszter azzal menti a katonákat, hogy még ujoncok s ennél fogva még nem ismerhetik a katonai szabályokat. A császár válaszában rendkívül éles szemrehányással illette a köpenicki előljárást, különösen a polgármestert, aki tartalékos tiszt létére egy szabálytalanul öltözött tisztól megijedt. A császár elrendelte a katonai parancsnokság megbüntetését.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Péntek: Gül baba.
Szombat: Kis szökevény.

Ifjúsági előadások.

Csütörtök délután helyett szerda délután.

Tegnap délután kezdetét vette az ifjúsági előadások sorozata. Szigligeti legjelesebb vigjátékát »Liliomfi«-t elevenítették föl fél ház előtt. A darab címszerepében Tóth Elek tett különösen Bércivel (szellemfi) együtt állandó derűtségben tartották a hálás ifjúságot. Az előadás módja amolyan délutáni volt. Az egész előadás meglátszott, hogy csak úgy »előrántották« a darabot. Liliomfi jó előadásban este szívesen venné a bérlő közönség is.

A tegnapi ifjúsági előadással kapcsolatban egy ajánlatot cimezünk a színház vezetőségének a saját pénztára érdekében.

Indítványozzuk, hogy az igazgatóság az ifjúsági előadásokat szerda délutánra ossza be, mert akkor általános a szünet, több tanuló vehet részt az előadásokon. Szombat délutánt nem tartjuk célszerűnek, mert vasárnap d. u. is van előadás s ez a beosztás néha nagyon is igénybe venné a személyzetet. Azonban a színészeknek a megterhelést illetőleg egyre megy, hogy csütörtökön délután, vagy pedig szerdán délután játszanak.

A csütörtöki ifjúsági előadások szerdára való áttételének hasznát venné elsősorban az ifjúság, mert így minden iskolából részt vehetnének a gyermekek az előadásokon, de hasznát venné az igazgatóság bevételi rovata is, mert végre az nem mindegy, hogy 2—300 gyermekkel több vagy kevesebb gyermek vesz jegyet. Miután ez az újítás semmi áldozatot nem igényel s újabb igényeket elégit ki anélkül, hogy egyetlen érdeklővel is összeütközésbe jöjjön, fölhívjuk a színház igazgatóságának figyelmét fentebb elmondott ajánlatunkra.

—dy.

Louté. A kacagató, bár kissé borzos bohózat az idén az első bemutató sikerével került újra színre. Ami a francia bohózatoknál fődolog: az összjáték most is pompás volt, amihez járult, hogy az egyes szereplők maguk is teljes igyekezetüket vitték színpadra. A címszerep E. Kovács Mariskának ismert pompás alakítása, minden tekintetben méltó partnere volt Tóth Elek. Az újak közül nagy derűtséget keltett Palásthy Sándor remek maszkjával, kacagatóan ötletes játékaival, Fehér Gyula találó maszkja épp úgy hozzájárult az előadás sikeréhez, mint Kovács Margit kedves előadása, meleg organuma. Sok derűtséget keltett Hajnal György eredeti komikus alakítása is. Krasznay, T. Pogány Janka jó alakításai kisebb szerepekben is érvényesültek.

A vig özvegy bemutatója. Károlyi Leona betegsége miatt a Vig özvegy szombat estére hirdetett bemutatója ezuttal is elmarad. Az igazgatóság a bemutatót vasárnapra halasztotta el, miután reméli, hogy a primadonna addig fölépül betegségéből.

Haraszi Mici — Gábor diák. A Szigligeti-színházban ma este Martos és Huszka nagyhatású operettjét, a Gül-babát adják, Gábor diák szerepében Haraszi Micivel. Ez a szerep Harasztinak kedvenc kreaturái közé tartozik s tekintve azt, hogy Pozsonyban ezzel feltűnő sikereket aratott, fellépése esemény-számba megy. Helyette Leilát Lányi Edit játssza. Egyebekben a darab szereposztása nem változik.

IRODALOM.

Uj könyvek Rákóczirol. A vitéz fejedelem hamvainak hazahozatala megélelénkíti az irodalmat. A Szent István Társulattól három kiadványt kaptunk egyszerre, mind a három Rákócziira vonatkozik. Egyik Fraknói Vilmos c. püspök, nagyváradi kanonoknak a budapesti kath. kör. ünnepélyén tartott felolvasása II. Rákóczi Ferenc vallásos élete és munkái címen, mely új, eddig ismeretlen adatokkal világítja meg Rákóczi életét és írói működését. A szép kiállítású 4 ivre terjedő füzet ára 1 korona. A másik füzet Erdősinek Rákócziért című ismert három felvonásos regényes színműve, mely sok szép előadást ért meg a budapesti kath. legényegyletben. Ara 80 fillér. Előadási joga egyesületek számára 10 pld. vásárlásával szerzhető meg. A harmadik Sziklay Jánosnak II. Rákóczi Ferenc élete című füzetecskéje, mely a nagy fejedelemnek rövidre szabott, de hűen és élénken megírt életrajzát adja. Ara 24 fillér. Az érdekes és aktuális füzeteket a közeli ünnepélyek alkalmából ajánljuk olvasóink figyelmébe.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter tegnap értesítette a megye alispánját, hogy az éradonyi olvasó-kör alapszabályait jóváhagyta.

TÁVIRATOK.

Goluchovszky bukása.

Budapest, okt. 18. Bécsből táviratozzák a prágai Bohemiának, hogy Goluchovszky külügyminiszter tegnap beadta lemondását. Utódja báró Aeranthal szentpétervári nagykövet lesz.

Sarrien miniszterelnök lemondása.

Páris, okt. 18. Sarrien miniszterelnök ma átnyújtotta lemondását a köztársaság elnökének. Fallieres délutánig fentartotta magának a döntést, de kétségtelen, hogy elfogadja a miniszterelnök lemondását s azt hiszik, hogy Elemenceant fogja megbízni az új kabinet megalkotásával, Sarrien távozásának oka betegsége, amely már régebben tart. A nyáron át megmaradt hivatalában, mert a pápa encyklikája válságos színt adott egyházmegyei kérdéseknek és nem akarta azt a határozatot kelteni, mintha politikai okokból távozna. Ujabb aggasztóra fordult állapota és ez oka lemondásának.

A perzsa sah haldoklik.

Konstantinápoly, okt. 18. Teheránból jelentik, hogy a perzsa sah haldoklik.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, október 18.

Osztrák hitelrészvény	678
Magyar hitelrészvény	796
Leszámitoló bank	506
Rimamurányi	525
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670
Közuti vasut	594
Városi villamosvasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, október 18.

Buza okt.	14.40	14.36
Rozs okt.-re	12.84	12.88
Tengeri ápt. 1907	10.14	10.10
Repcze aug.-ra	24.80	25.00
Zab ápr.-ra	15.00	92.78

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 t. okt. 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	112.75
Magyar koronajárdék 4%	98
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	84.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.80
Magyar gyermek sorsjegy-kölcsön	56
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	2.08
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	152.50
Osztrák járdék aranyban	985.15
1860. oszt. államsorsjegyek	1.00
Osztrák-magyar bankrészvény	17.75
Magyar hitelbank részvény	813.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	672.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	674.50
Német birodalmi márka	19.08
London vista	117.75
Páris vista	240.10
20 márkás arany	95.35
20 frankos frankos (Napolendor)	35.46
Osztrák járdék papirban	98.75
Osztrák járdék ezüstben	99.75
Osztrák korona járdék	116.50

Nagyváradi hetivásái.

A nagyváradi piacon 1906. október 15. 16. napján tartott vásárban eladott természetmenyek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 1-ső 13	12.80	Kétszeres buza 12.60	10.40	10.20	Rozs ó 10.20	uj 9.80
9.40	Árpa ó 11	uj 10.60	10.40	Zab ó 12	uj 11.80,	11.60
Tengeri 9.20	9	Borsó 30	Lenese 36	Bab 20	Köleskása 36	Burgonyó 4
100 kiló lángliszt 25.20	Zsemlyeliszt 24.20	Fehérkenyérliszt 23.60	Barnakenyérliszt 20	Széna fuvarral 5.60	Szalma fuvarral 1.60.	Só zott szalonna 1.60
Zsup-szalma 1.4	Alom-szalma 8	1 köbméter bükkfa 7	Tölgyfa 8	Cserfa 8	1 kiló marhahus I. o. 1.44,	kiló marhahus II. o. 1.36
kiló marhahus III. o. 1.28	1 liter ó-hor 1	1 liter uj-hor 80	liter pálinka 72	1 liter szilvapálinka 1.60,	1 liter szesz 2	1 m. kőszó 21.80.
1 mm. nyers faggyu 72	1 mmjolvast. faggyu 92	1 mm. szappau 50	1 mm birka gyapju	1 m m. magyar gyapjő 1 mm.	hltr. -bor. 64	1 hltr. ujbör 38.
1 m. m. mész 1.80	1 mm kemény faszén 5 mm. puha faszén 3	1 hltr. kendermag	1 hlt. köles	1 hltr. repce	1 hlt. dió 38	1 hlt mugyoró
1 hlt aszalt szilva	1 kg savanyu káposzta	1 kg szalonna nyers 1.50	1 kg sertésbús 1.44	1 kg vereshagyma 12	1 kg foghagyma 40	1 kg bors 2.20
1 kg paprika 4.50	1 kg barna kenyér 18	Egy liter kőolaj 44				

Marha ártáblázat 1906. évi okt. 15—16

1 pár I-ső rendű jármos ökör	820—1000	korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör	720—750	korona.
1 pár III-ad rendű jármos ökör	630—750	korona.
1 drb fejős tehén	190—480	kor., 1 drb vágó ökör 280—460
kor. 1 drb. vágó tehén	240—400	ökör 1 drb veres borju 42—60
kor. 1 drb. fél éves borju 70—100	kor., 1 drb egy éves borju 80—190	kor., 1 drb két éves borju 100—250
korona. 1 drb hizott sertés 120—122	kor., pár félléves sertés 38—06	kor., 1 pár egy éves sertés 72—90
kor. 1 pár két éves sertés 130—190	korona. 1 drb. igás ló 170—250	korona. 1 pár ökörbőr 80—100
gor., 1 pár tehénbőr 60—80	kor. 1 pár borjubőr 10—12	kor., 1 pár lóbőr 30—36,
korona.		

Forgalmi kimutatás 1906 okt. 15—16
Tiszta buza körülbelül 1700 hl — Kétszeres buza
1000 hltr Rozs 1200 hltr Árpa 600 hltr Zab 400
hltr Tengeri 170 hltr burgonya 80 hltr.

Lábasjószágok Hizott sertés mintegy 120
félhizott 214 drb 2 évestől feljebb 340 drb 1 éves
161 feljebb 300 Süldő 226 drb malacz 200 drb
Vagó marha 110 drb Jármos ökör 353 drb Fe-
jős tehén 460 drb borjú 347 drb bivaly 14 drb
juh és kecske 95 drb Ló 525 darab

Uj pénzügyi Nagyszalontán. Nagy-
szalontán ujonnan alakuló pénzügyi novem-
ber 4-én délután 4 órakor tartja alakuló köz-
gyűlést dr. *Rozvány* Jenő ügyvéd lakásán Nagy-
szalontán.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagy-Várad város rendőrkapitányi hivatalától.
17662—1906 sz.

Hirdetmény.

Nagy-Várad város rendőrkapitányi
hivatala mint I-ső fokú iparhatóság ezen-
nel közhírré teszi, hogy a Klein Sámuel
által felállítani szándékolt szeszgyár telep
telepengedélyezése tárgyában folyó évi
október hó 23-ik napján délelőtti 11 órá-
jára a Szarvassor 7 számú házhoz hely-
szini tárgyalást tűzött ki, a mely körül-
ményről az érdekeltek oly figyelmeztetés-
sel értesítettek, hogy esetleges kifogá-
saikat a helyszini tárgyalás alkalmával
adják elő, mert a későbbben teendő fel-
szólamlások figyelembe vételni nem
fognak.

Nagy-Várad, 1906. október 14.

Gerő,
r. főkapitány.

Üzlet áthelyezés!

A már 18 év óta fennálló *óra — ékszer
és látszer üzletem, óra javító műhe-
lyem* a »Fekete Sas« szálloda épületének
lebontása folytán

Fő-utca, Orsolya-zárda épületébe

(Kiss Dávid dohány tőzsdéje során.) Sebő
Imre könyvkereskedésével szembe helyeztem
át, s azt

SZILÁGYI GÉZA és TÁRSA

törvényszékiileg bejegyzett cég alatt folytatom.
Kitűnő minőségű diák, katona és vas-
utas órák jóállással.

A n. é. közönség szives bizalmát továbbra
is kéri kiváló tisztelettel

Szilágyi Géza

órák. Fő utca.

Telefon 630 szám.

Özv. Dr. Deákné

Fogtechnikus

végez minden ebbe vágó műveletet.

Lakik: Nagyvárad Szilágyi-
Dezső u. 18.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron közönséget, hogy **izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes kaphatók. **A sima izzólámpa különlegessége** egyenesen kartell áron fényképsz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegessége egyenesen kartell áron kertünek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák és osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett **vilámpák**

kaphatók A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, vilámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

**Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű**

BÚTOROKAT

gyári árban kezeség mellett a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HEKMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések - Telefon 421 szám.

Hirdetmény!

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1906 október 14-én tartott rendki-
vüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 2500 darab új 200 koronás
n. é. részvény kibocsájtása által 500000 koronáról

egy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 2500 darab részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal
bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsájtású részvények 210 korona vételárban bocsájtatnak ki, mely-
ből 200 korona az alaptőkéhez, 10 korona a rendes tartalékalaphoz csatoltatik.
2. Minden régi részvény birtokosának egy új részvény átvételére van joga.
Tartozik azonban a 210 korona vételáron felül darabonként 2 koronát bélyeg- és kiállítási-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1906. október 31. Az ezen
határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak
a részvény lebélyegzése alkalmával darabonként . . . 40 koronát,
és kiállítási díj fejében . . . . . 2 „
1906. november 15-ig . . . . . 85 „
1906. december 1-ig . . . . . 85 „

az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától
1906. december 31-ig 5 százalékos kamattal térítetik meg.

Az új részvények 1907. január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsájtandó új rész-
vényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró-
határidőig, vagyis **1906. október 31 ig** az intézet pénztáránál lebélyegzés végett be-
mutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után
az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1906. október 15.

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság
igazgatósága.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik
tanulónak
a Szent László nyomdában.

HIRDE T É S E K

jutányos árban
felvétetnek a

„TISZÁN TŰL”

kiadóhivatalában.

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindentéle bankügyletet,
u. m. **váltókölcson**t nyújt, jelzálog-
kölcsont ad kamatokra betétetni elfogad:
könyvre, 5- % mellett és folyószámlá-
lára, valamint folyószámlakölcsonöket nyújt.

Konvertál kölcsonöket előnyös
kamatl b mellett, előleget nyújt érték-
papirokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és
helyisége **Szaniszló-u.**
sarkán Grósz Sándor házában van.

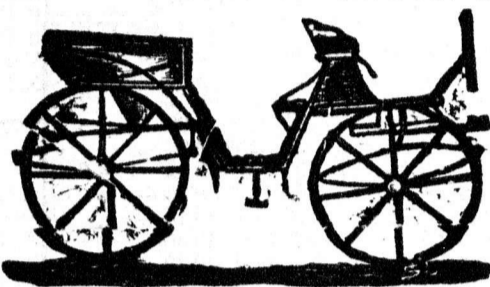
Hirdetmény.

A **Biharmegyei Takarékpénztár zálogosztálya**
e hó **24-én**

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy birtokosok a tárgyaik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Villanyerőre berendezett n.-várad
KOCSIGYÁR!

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének ko-
csi szükségletét kielégíthessük, gyárunkat -

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk
hogy képesek vagyunk a legnagyobb megren-
deléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését új kocsikból a nagyközönség figyelmébe ajánljuk
mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a kocsikiállítást Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Allandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedeletlen, üveges landauer, lando-
net, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlaufer kocsikból.

Bármilyen fék 12 óra alatt szereltetik.

Mint a gumi kerekek helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk
és a tőlünk beszerzett gumikerekek javítását díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szat-
er, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rud-
vasalás gyári árban kaphatók.

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánva ingyen
és bérmentve küldünk. 1737

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendü kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

